

АДВОКАТ
СЛЕНИК М. АЛЕКСАНДАР
ПРИМЉЕНО

ДАТУМ: 06-04-2023

Република Србија
УПРАВНИ СУД
11 У 29317/22
27.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу састављеном од судија: Вере Маринковић, председника већа, Ксеније Ивановић и Тије Бошковић, чланова већа, са судским саветником Милицом Јовановић, као записничарем, одлучујући у управном спору по тужби Републичког јавног тужилаштва у Београду, поднетој против туженог Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, ради поништаја решења број: 071-01-948/2021-03 од 25.05.2022. године, у предмету приступа информацијама од јавног значаја, са заинтересованим лицем “Институт за европске послове” из Београда, ул. 27. марта бр. 25А, кога заступа Александар Оленик, адвокат из Београда, ул. Кнеза Милоша бр. 57/5, након одржане усмене јавне расправе, у нејавној седници већа, одржаној дана 27.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

Тужба **СЕ ОДБИЈА**.

Образложење

Оспореним решењем, ставом првим диспозитива, поништена је одлука Министарства одбране, Војнобезбедосне агенције у Београду, садржана у акту број: IV/3253-2 од 05.03.2021. године. Ставом другим диспозитива, наложено је Министарству одбране, Војнобезбедосној агенцији у Београду, да без одлагања, а најкасније у року од 5 дана од дана пријема овог решења Институту за европске послове из Београда, ул. 27. марта бр. 25а, достави тражене информације о мерама којима се одступа од начела неповредивости тајности писама и других средстава општења које је та Агенција применила у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2020. године, односно копије докумената у којима су исте садржане, из којих се може сазнати: број физичких и правних лица према којима су предузете наведене мере; број предлога које је директор Војно безбедосне агенције поднео Врховном касационом суду у Београду за примену наведених мера према физичким лицима; број предлога које је директор Војнобезбедосне агенције поднео Врховном касационом суду у Београду за примену наведених мера према правним лицима, с тим што ће пре достављања заштити и учинити недоступним податке о личности лица према којима је чување тајности њиховог

идентитета утврђено чланом 43. Закона о Војнобезбедосној агенцији и Војнообавештајној агенцији, као и податке о личности других лица, осим службених, као што су: имена и презимена, осим службених, адресни подаци, лични матични број грађана и слично, као и сваки други податак на основу кога би идентитет физичких лица био одређен или одредив, уколико су садржани у тим документима. Ставом трећим диспозитива, одређено је да о извршењу решења Министарства одбране, Војнобезбедосна агенција у Београду ће обавестити Повереника у року од 7 дана од пријема овог решења. Актом Министарства одбране, Војнобезбедосне агенције у Београду од 05.03.2021. године, Институт за европске послове, као тражилац информација је обавештен да Војнобезбедосна агенција не располаже документом у коме се, за период од 01.01.2019. године до 31.12.2020. године налазе информације: о броју физичких лица према којима је Војнобезбедосна агенција предузела мере којима се одступа од начела неповредивости тајне писама и других средстава општења; броју правних лица према којима је Војнобезбедосна агенција предузела мере којима се одступа од начела неповредивости тајне писама и других средстава општења; број предлога које је директор Војнобезбедосне агенције поднео Врховном касационом суду за примену мера одступања од начела неповредивости тајности писама и других средстава општења према физичким лицима; броју предлога које је директор Војнобезбедосне агенције поднео Врховном касационом суду за примену мера одступања од начела неповредивости тајности писама и других средстава општења према правним лицима.

У тужби, поднетој Управном суду дана 14.07.2022. године, тужилац оспорава законитост решење туженог органа. Наводи, између осталог, да подаци који се траже, а чије је достављање наложено оспореним решењем, представљају тајне податке. При чему се ради о збирним подацима, који указују на могућност Агенције да одговори захтевима контраобавештајне заштите Министарства одбране и Војске Србије из чл. 6. Закона о Војнобезбедосној агенцији и Војнообавештајној агенцији ("Сл. гласник РС", бр. 88/09...17/2013), због чега би омогућавање приступа тим подацима биле откривене њене оперативне и функционалне способности, са којих разлога су тражени подаци, према Уредби о ближним критеријумима за одређивање степена тајности "државна тајна" и "строго поверљиво" означени као "строго поверљиви". Откривањем података са том ознаком тајности би настала тешка штета по интересе Републике Србије, која за последицу може имати озбиљно угрожавање активности безбедосних и обавештајних служби, те оперативних и функционалних способности Војске Србије и других снага одбране Републике Србије. Позивајући се на одлуку Министра одбране о одређивању степена тајности података у Министарству одбране и Војсци Србије ("Сл. војни лист" бр. 6/18), истиче да би приступ траженим информацијама могао да има за последицу повреду јавног интереса, и угрожавања националне безбедности. Даље наводи да су оспореним решењем повређене одредбе чл. 2. ст. 1, чл. 8. ст. 1. и чл. 9. ст. 1. тач. 3. и 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја ("Сл. гласник РС" бр. 120/04,...36/10), у вези одредби Закона о Војнобезбедосној агенцији и Војнообавештајној агенцији, и одредби Закона о тајности података, а на штету јавног интереса. Посебно наглашава да поводом тражених информација, орган власти нема обавезу сачињавања новог документа. Позивајући се на одредбу чл. 5. Закона о Војнобезбедосној агенцији и Војнообавештајној агенцији, указује да је Војнобезбедосна агенција овлашћена да тајно прикупља податке применом посебних поступака и мера који се предузимају на основу образложене одлуке надлежног суда, те да предлог, одлука и налог за примену посебног поступка и мере представљају тајну

према одредби чл. 13. ст. 8. тог закона. Даље се позивајући на одредбу чл. 8. ст. 1. Закона о тајности података, истиче да омогућавање приступа траженим подацима подразумева обавезу органа власти да претходно изврши опозив њихове тајности. Наводи да предметни захтев за приступ траженим информацијама не садржи прецизан опис докумената који се траже, у складу са одредбом чл. 15. ст. 2. и 3. Закона о слободном приступу информација од јавног значаја, јер поступање по њему претпоставља сачињавање новог документа, при чему се тражене информације односе на период од 2 године, што је дуг временски период, чиме се доводи у сумњу могућност поступања органа власти по предметном захтеву, јер се ради о превеликом броју информација. Како се у конкретном случају ради о заштити претежнијег интереса заснованог на Уставу и закону у односу на интерес и право јавности да зна, предлаже да суд тужбу уважи и оспорено решење поништи.

У образложеном одговору на тужбу, тужени орган је у свему остао при разлозима датим у образложењу оспореног решења и предложио да суд тужбу одбије, као неосновану.

Управни суд је дана 09.02.2023. године, одржао усмену јавну расправу применом члана 34. став 2. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" бр. 111/09), којом је прописано да је расправа обавезна ако су у управном поступку учествовале две или више странака са супротним интересима. Усмена јавна расправа одржана је у складу са чланом 38. Закона о управним споровима, у присуству пуномоћника туженог органа и заинтересованог лица и његовог пуномоћника, а у одсуству уредно позваног пуномоћника тужиоца и тужиоца.

Пуномоћник туженог органа је у речи на одржаној усменој јавној расправи остао код одговора на тужбу. Сматра да су захтевом за приступ тражени статистички подаци, у односу на које претеже интерес јавности да зна, будући да се, у конкретном случају, контролише да ли безбедносне службе поступају само по судским налозима. Предлаже да суд тужбу одбије.

Поднеском који је у суду примљен дана 20.02.2023. године, пуномоћник заинтересованог лица је указао на нетачне наводе тужиоца да тражени подаци представљају тајне податке који, с обзиром да су збирни, указују на могућност Војнобезбедносне агенције да одговори захтевима контраобавештајне заштите Министарства одбране и Војске Србије, као и захтевима ивршења законом поверених послова и задатака. Ово са разлога што се ради о подацима статистичке природе, због које није могуће чак ни претпоставити штету која би наступила приступом траженим информацијама, а која се односи на озбиљно угрожавање активности безбедносних и обавештајних служби. При томе, одбијање траженог приступа наводи на сумњу у погледу законитости предузетих мера на које се тражени подаци односе. Даље указује на произвољне наводе тужбе да би, ради омогућавања приступа траженим подацима, било неопходно прво опозвати њихову тајност, а ово са разлога што тужилац није навео на основу чега је закључио да су тражени подаци тајни, односно није навео чиме су добили такав статус, те да ли се ради о подацима који представљају државну, пословну или другу тајну. Позивајући се на одредбу чл. 9. ст. 1. тач. 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, истиче да тужилац није навео последице до којих би дошло траженим приступом, ни интересе које треба заштитити, а који претежу над интересом за приступ. При томе, наводи тужиоца да дуг временски период на који се односе тражене информације, доводи у сумњу могућност извршења захтева за приступ, само упућују на намеру органа власти, да злоупотребом одредби Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, тражиоцу ограничи приступ информацијама.

Са наведених разлога је предложио да суд тужбу одбије.

Оцењујући законитост оспореног решења у границама захтева из тужбе, у смислу члана 41. Закона о управним споровима, након оцене навода тужбе, одговора на тужбу и навода странке са усмене јавне расправе, као и списка ове управне ствари, Управни суд је нашао да тужба није основана.

Из образложења оспореног решења и списка предмета ове управне ствари, произлази да је Институт за европске послове у Београду, као тражилац информација, поднео Министарству одбране, Војнобезбедној агенцији у Београду, дана 01.03.2021. године, захтев за приступ информацијама од јавног значаја, којим је тражио информације ближе наведене у диспозитиву оспореног решења. Поступајући по захтеву, орган власти је актом од 05.03.2021. године, обавестио тражиоца информација, да не располаже документом у коме се налазе тражене информације, на који начин је фактички одбијен предметни захтев. На наведени допис од 05.03.2021. године, тражилац информација је изјавио жалбу туженом органу, који је исту проследио Министарству одбране, Војнобезбедној агенцији у Београду, као органу власти, на изјашњење. У одговору на жалбу, орган власти је, између осталог, навео да је несумњиво да он предузима одређене поступке и мере, па и оне наведене у захтеву, на основу надлежности која је установљена Законом о Војнобезбедној агенцији и Војнообавештајној агенцији, али да се оне примењују у односу на тачно индивидуализована лица, о чему постоје документи, док Агенција не ствара никакав посебан документ у којем би били садржани тражени подаци. Даље је навео да оно што тражи тражилац информација, суштински представља стварање новог документа, што није обавеза органа власти ни према једном пропису Републике Србије. Имајући у виду садржину предметног захтева, наводе жалбе, и одговора на жалбу, тужени орган је донео оспорено решење, позивајући се на одредбе чл. 2. ст. 1, чл. 5. и чл. 8. ст. 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Даље је навео да, иако орган власти није дужан да поступајући по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја сачини нови документ, неспорно је да постоје документи који су настали у вези са његовим радом из којих се може утврдити број физичких и правних лица према којима су предузете наведене мере и број предлога које је директор Војнобезбедносне агенције поднео Врховном касационом суду у Београду за примену наведених мера према физичким и према правним лицима. Ово посебно имајући у виду да се мере и поступци из надлежности Војнобезбедносне агенције примењују у односу на тачно индивидуализована лица о чему постоје документи, а што не спори ни сам орган власти на основу чега су испуњени услови из чл. 2. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, за омогућавање приступа траженим информацијама. Позивајући се на Закон о Војнобезбедној агенцији и Војнообавештајној агенцији и то одредбе: чл. 12. ст. 1. тач. 2, 4, 5, 6, 7 и 8; чл. 13а ст. 1; чл. 14. ст. 5, истиче да се посебне мере и поступци предузимају на основу писане и образложене одлуке Врховног касационог суда након чега директор Војнобезбедносне агенције издаје налог за њихову примену. Даље наводи да, на основу чл. 23. ст. 1. тач. 9. истог закона, овлашћено службено лице Војнобезбедносне агенције у откривању, истраживању и документовању кривичних дела из чл. 6. ст. 2. тач. 3. и 4, и чл. 6. ст. 3. истог закона, има службена овлашћења полиције за вршење мере надзора и снимање телефонских и других разговора или комуникације другим техничким средствима и оптичка снимања лица и предузимање других мера и радњи у складу са Законом којим се уређује кривични поступак, те да Агенција, на основу одредбе чл. 31. ст. 1. и чл. 32. тог закона, установљава и води збирке и регистре личних и других података, као и докумената о тим

подацима. Позивајући се на чл. 32. истог закона, истиче да врсте регистара, збирки личних података и евиденције, начин њиховог вођења, приступ руковању и заштити, рокове чувања, архивирања и уништавања уређује Министар одбране на предлог директора те агенције, а по прибављеном мишљењу Савета за националну безбедност. Даље је тужени орган, као неоснован, оценио навод жалбе да се тражене информације морају заштити не само према Закону о заштити података о личности већ и према другим законима којима су такви подаци заштићени као тајни, а ово са разлога што је орган власти тражиоцу информација требао да достави само копије рестриктивних докумената, односно докумената чији су подаци заштићени, а на основу којих би и тражиоцу информација учинио доступним тражене информације, јер се ради о статистички бројчаним подацима о предузимању наведених мера којима се одступа од начела неповредивости тајне писама и других средстава општења. При чему је тражилац информација определио и период на који се односе тражене информације, чиме је знатно сузио број тражених докумената у односу на које постоји јак интерес јавности да зна. Приликом доношења оспореног решења, тужени је имао у виду одредбу чл. 41. Устава Републике Србије, према којој постоји неповредивост тајности писама и других средстава комуницирања, као и интерес јавности да има приступ траженим подацима у укупном броју предузетих мера којима се то право ограничава. У том смислу тужени се позвао на своју одлуку из 2005. године, којом је у скоро идентичној ситуацији наложио приступ траженим информацијама о томе колико људи је у 2005. години било предмет електронског надзора од стране те Агенције а која одлука туженог је потврђена не само од стране Врховног суда Србије, већ и Европског суда за људска права и то по представци број 48135/06- иницијатива младих за људска права против Србије, пресудом од 25.06.2013. године.

Одредбом чл. 2. ст. 1. Закона о слободном приступу информација од јавног значаја ("Сл. гласник РС" бр. 120/04 ... 36/10), прописано је да информација од јавног значаја, у смислу овог закона, јесте информација којом располаже орган јавне власти, настала у раду или у вези са радом органа јавне власти, садржана у одређеном документу, а односи се на све оно о чему јавност има оправдан интерес да зна.

Одредбом чл. 5. ст. 1. овог закона, прописано је да свако има право да му буде саопштено да ли орган власти поседује одређену информацију од јавног значаја, односно да ли му је она иначе доступна. Одредбом става 2. истог члана закона, прописано је да свако има право да му се информација од јавног значаја учини доступном тако што ће му се омогућити увид у документ који садржи информацију од јавног значаја, право на копију тог документа, као и право да му се, на захтев, копија документа упути поштом, факсом, електронском поштом или на други начин.

Одредбом чл. 8. ст. 1. тог закона, прописано је да се права из овог закона могу изузетно подврћи ограничењима прописаним овим законом ако је то неопходно у демократском друштву ради заштите од озбиљне повреде претежнијег интереса заснованог на уставу или закону. Одредбом става 2. истог члана закона, прописано је да се ниједна одредба овог закона не сме тумачити на начин који би довео до укидања неког права које овај закон признаје или до његовог ограничења у већој мери од оне која је прописана у ставу 1. овог члана.

Одредбом чл. 9. ст. 5. овог закона, прописано је да орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја ако би тиме учинио доступним информацију или документ за који је прописима или службеним актом заснованим на закону одређено да се чува као државна, службена, пословна или друга тајна, односно који је доступан само одређеном кругу лица, а због

чијег би одавања могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом који претежу над интересом за приступ информацији.

Имајући у виду утврђене чињенице и цитиране законске одредбе, по оцени Управног суда, правилно је тужени орган поступио када је оспореним решењем поништио одлуку Министарства одбране, Војнобезбедносне агенције у Београду, садржане у акту број: IV/3253-2 од 05.03.2021. године и наложио том органу власти да без одлагања, а најкасније у року од пет дана од дана пријема решења, достави копије докумената у којима су садржане тражене информације. За своју одлуку тужени орган је дао јасне и довољне разлоге које у свему прихвата суд, при чему се правилно позвао на одредбе чл. 2. ст. 1. чл. 5. и чл. 8. ст. 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, па се наводима тужбе не доводи у сумњу законитост оспореног решења. Ово са разлога што иако орган власти није дужан да поступајући по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја сачини нови документ, неспорно је да поседује документа која су настала у вези са његовим радом, а из којих се може утврдити број физичких и правних лица према којима су предузете мере којима се одступа од начела неповредивости тајности писама и других средстава општења, те је тражиоцу информација могао да учини доступним копије тих документа, уз заштиту података, којима би, по његовој оцени, могао да нанесе тешку штету по интересе Републике Србије, а која за последицу може имати озбиљно угрожавање активности безбедосних и обавештајних служби, те оперативних и функционалних способности Војске Србије и других снага одбране Републике Србије. При томе, орган власти није, у складу са одредбом чл. 9. ст. 1. тач. 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, доставио доказе да се ради о информацијама које су, у складу са Уредбом о ближим критеријумима за одређивање степена тајности “државна тајна” и “строго поверљиво” означени као “строго поверљиви”, док сами наводи о томе не могу представљати аргумент на основу кога би орган власти тражиоцу информација искључио приступ истима. Такође, суд је оценио да је тужени орган правилно нашао да се ради о информацијама таквог карактера које се могу учинити доступним тражиоцу информација, а ово са разлога што се ради о бројчаним, односно статистичким подацима, у односу на које постоји велики интерес јавности да зна, јер се истима одступа од начела неповредивости тајности писама и других средстава општења.

Суд је, као неосноване, оценио наводе тужбе да предметни захтев за приступ траженим информацијама не садржи прецизан опис докумената који се траже, у складу са одредбом чл. 15. ст. 2. и 3. Закона о слободном приступу информација од јавног значаја, те да поступање по њему претпоставља сачињавање новог документа. Ово са разлога што се из садржине захтева може тачно и прецизно утврдити које информације се истим траже, те природа докумената у којима су оне садржане. При чему, ради поступања по захтеву орган власти не мора да сачини нови документ (јер то и није његова обавеза), већ само да тражиоцу информација изда копије већ постојећих докумената у којима су садржане тражене информације, без обзира на број тих докумената.

Суд је, као неосноване, оценио и наводе тужбе да се тражене информације односе на период од 2 године, што је дуг временски период, чиме се доводи у сумњу могућност поступања органа власти по предметном захтеву, јер се ради о превеликом броју информација. Ово са разлога што број тражених информација не утиче на обавезу органа власти да поступи по захтеву за слободан приступ информацијама од јавног значаја, имајући у виду могућност органа власти да, у складу са одредбом чл. 16. ст. 4. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, одреди накнадни рок за

поступање по захтеву, који не може бити дужи од 40 дана од дана пријема уредног захтева, о чему ће обавестити подносиоца захтева.

Са изнетих разлога, налазећи да оспореним решењем није повређен закон на штету тужиоца, Управни суд је применом одредбе члана 40. став 2. Закона о управним споровим, одлучио као у диспозитиву пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ
Дана 27.03.2023. године, 11 У. 29317/22

Записничар
Љиљана Милосављевић, с.р.

Председник већа - судија
Вера Маринковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Турић

КСВ